

Izvešće o akcijama poduzetim oko izuzimanja i spašavanja građe u poplavljenim područjima Hrvatske (Gunja, Rajevo selo, Račinovci, Posavski Podgajci 23.-25.lipnja 2014.)

Muzejski dokumentacijski centar kao koordinator Vijeća matičnosti i Vijeća sustava muzeja se po prvim pozivima za pomoć vezano za poplave koje je uzrokovala rijeka Sava 17.18.i 19. svibnja aktivno uključio u pružanje pomoći:

- 26.5.2014. upućuje poziv muzejima poplavnih područja da izraze svoje potrebe za opremom za evakuaciju muzejske građe (http://mdc.hr/UserFiles/Image/zastita/poplave2014_dopisMDC.pdf)
- 10.6.2014. dogovaranje sastanka vezanog za osnivanje stožera, definiranje potreba, organiziranje čuvaona, angažiranje matičnog muzeja 1. razine te ostalih muzeja i njihovih stručnjaka koji na svakodnevnom bazi dolaze u ispomoć i spašavaju građu. Akcija spašavanja građe iz poplavljenih područja dogovorena je u Ministarstvu kulture. Na sastanku su sudjelovali: mr. sc. Vesna Jurić Bulatović, pomoćnica ministrice, Eva Brunović, voditeljica služba za muzejsko-galerijsku i likovnu djelatnost, Sanja Šaban, pomoćnica ministrice kulture, mr.sc. Janja Juzbašić, ravnateljica Zavičajnog muzeja Stjepana Grubera-Županja, Ruža Marić, ravnateljica Gradskog muzeja Vukovar, Zdenka Predrijevac , pročelnica, Konzervatorski odjel u Vukovaru, Mario Braun, ravnatelj Hrvatskog restauratorskog zavoda, Višnja Zgaga, ravnateljica Muzejskog dokumentacijskog centra, Iva Validžija, kustosica, Muzejski dokumentacijski centar.

23.-25.6.2014. terenski obilazak i ispomoć u spašavanju građe Županja, Gunja, Rajevo Selo, Račinovci, Posavski Podgajci

- Muzejski dokumentacijski centar je u dogovoru s Etnografskim muzejom došao na teren u ispomoć 23.-25.6.2014. (matičarka prve razine za etnografsku građu muzejska savjetnica Vesna Zorić, viša preparatorica za tekstil Ljiljana Vilus-Japiec, Koordinatorica Vijeća matičnosti i Vijeća sustava muzeja Višnja Zgaga (MDC) i kustosica Iva Validžija (MDC).

- Pri dolasku na teren običen je Zavičajni muzej „Stjepan Gruber“ u Županji, Gunja, Račinovci, Posavski Podgajci i Rajevo Selo.

U postupku izuzimanja građe primjenjuju se muzeološko-konzervatorska pravila. Stručno osoblje (kustosi i preparatori se izmjenjuju ovisno o muzejskoj ustanovi koja je stigla na teren u ispomoć)

Identifikaciju i evaluaciju građe koju se namjerava izuzeti rade Janja Juzbašić, viša kustosica i Ruža Marić, kustosica. Pri tome se uzima u obzir da se prikaže etnografska i kulturna povijest područja Cvelferije (Cvelferija je područje koje obuhvaća ovih 9 sela županjskog kraja: Vrbanja, Soljani, Strošinci, Drenovci, Đurići, Račinovci, Gunja, Rajevo Selo i Posavski Podgajci. Naziv Cvelferija potječe iz vojnoga jezika. U doba kada je Hrvatska bila podijeljena na pukovnije, a one na niže jedinice satnije, područje ovih sela činilo je dvanaestu satniju. Od njemačkog *zwölf* što znači dvanaest ovaj kraj prozvan je Cvelferijom. To su bila sela koja su se nalazila na granici s Turcima, pa su ovdašnji ljudi prozvani Graničari).

Predmete iz kuća (neke od kuća su u ruševnom stanju) fizički sakuplja i dovozi tehničko osoblje Gradskog muzeja Vukovar, Zavičajnog muzeja „Stjepan Gruber“ te tehničko osoblje muzeja koji su došli u ispomoć.

Pri iskrcavanju građe radi se prvotna valorizacija, determinacija i utvrđivanje stanja oštećenosti (Miroslav Benaković, viši preparator za drvo i metal i Ljiljana Vilus-Japec viša preparatorica za tekstil).

Građa se dokumentira, uzimaju se svi relevantni podaci (mjesto gdje je građa izuzeta, imatelj građe, opis predmeta, nakon toga građa se fotografira (grupno-prema točnoj adresi i imatelju od kojeg je građa preuzeta i pojedinačno) i signira). Dokumentiranje građe izvodi se pod nadzorom Janje Juzbašić i Ruže Marić.

Nakon dokumentacije građa se pere kako bi se djelomice očistila od mulja koji je poplavom na nju nanošen. Na licu mjesta se odrađuje i preventivna sanacija (koža, tekstil i drvo). Preventivne mjere poduzimaju Miroslav Benaković, viši preparator za drvo i metal i Ljiljana Vilus-Japec viša preparatorica za tekstil.

Građa je prema grupama deponirana u priručne čuvaonice:

- Privremena čuvaonica 1 (zgrada KUD Graničar u Gunji) u prostoru velike dvorane, bine i pomoćnih prostorija. U toj čuvaonici su pohranjeni predmeti iz Gunje i Rajevo Sela). Čuvaonica je zgrada koja je bila poplavljena kao i ostatak Gunje, vrlo vlažnih zidova, ali preventivno dezinficirana od strane vatrogasaca. Prostor je koristio KUD Graničar i smještaj građe u tom prostoru je privremen. Kvadratura središnjeg prostora je cca 60 m², pomoćna prostorija cca 28 m²
- Privremena čuvaonica 2 Gunja. Čuvaonica je bila poplavljena kao i ostatak Gunje. Zidovi su dezinficirani od strane vatrogasaca, ali prostor je vrlo neprimjeren jer prednja strane zgrade ima velike staklene plohe umjesto zidova (ugrožena je sigurnost građe). Glavna prostorija cca 24m², pomoćna prostorija cca 20 m²
- Privremena čuvaonica 3 (zgrada KUD Sloga Račinovci) u prostorima pomoćnih prostorija. Prostor je bio poplavljen, ali dezinficiran od strane vatrogasaca. Prostor je u sastavu KUD-a Sloga i smještaj građe tamo je privremen. Kvadratura prostora je cca 24m².

Iz crkve Sv. Ivana Krstitelja iz Račinovaca izuzeto je crkveno ruho izvađeno iz poplavljenih ladica od strane djelatnika Hrvatskog restauratorskog zavoda. Crkveno ruho (9 kazula, 2 plašta, 8 korica za liturgiju, 3 pokrivala za kalež, 8 purifikatorija, 4 liturgijska pokrivala, 2 štole, 3 liturgijska plašta, crkvena zastava iz 1935., antepedij) je bilo smješteno u neprimjerenim uvjetima, u dostupnom prostoru. Građa je preuzeta od Restauratorskog zavoda Hrvatske, Restauratorskom centru iz Ludbrega na skrb i daljnju obradu.

Potrebna oprema i akcije za kvalitetnu pohranu izuzete građe:

- Osiguranje fizičke zaštite čuvaonice
- Nabava polica za spremanje građe
- Osiguravanje i nabava priručnog inventara za pohranjivanje građe
- Dodatna financijska sredstva
- Osiguravanje trajne čuvaonice koja nije stradala u poplavama.

